

Kees en Kareltje

J. L. SCHOOLLAND

KEES EN KARELTJE

DOOR

J L. SCHOOLLAND

Tekeningen van Riek van der Waa

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

I. DE WIND

„Oei-iet! Oei-iet” fluit de wind. Hij giert door de bomen. De takken zwaaien als wilde mannen met lange armen. De bladeren stuiven dwarrelend naar alle kanten. Ze zijn al geel; het is herfst. Die wind lijkt wel een boze bulderman, die de hele wereld aan het schrikken wil maken. Hij rukt aan de deuren; hij rammelt aan de ramen. Hij geeft het oude uitgangsbord van de bakkerswinkel een harde klap. Hij grijpt de hoeden van de mensen en laat ze over de straat rollen. Hij giert; hij loeit!

De mensen kunnen haast niet op de been blijven. Oude mensen helemaal niet. Die wagen zich dus nu niet buiten. Ze blijven in hun veilige huis.

Kees en Kareltje kunnen ook bijna niet op de been blijven, nu ze het dorp uit zijn en op de straatweg lopen. De wind stormt tegen hen aan; hij wil die twee eens even omver blazen. Hij wil ze de petten van het hoofd rukken. De jongens trekken ze gauw diep over hun oren. Blaas maar op, wind; je krijgt ze lekker toch niet.

Voorover gebogen tornen ze tegen de boosaard op. Ze hebben rode wangen; hun ogen tranen. Ze hijgen en komen maar langzaam vooruit. De weg is lang en er staan bijna geen huizen meer. Kareltje kan haast niet verder lopen; zo moe is hij.

„We zijn gauw thuis, hoor,” troost Kees.

Kareltje hoort het niet. De wind overstemt alle geluid. „Oei-iet!” buldert de lawaaimaker. „Oei-iet!”

Dan gaan ze even achter een dikke boom uitrusten. Ze snuiten hun neuzen en vegen hun ogen droog. „Wat een wind, hè?” zeggen ze tegelijk. En dan vraagt Kees: „Zou vader al thuis zijn? Wat zou vader van de boer gekregen hebben?”

Ja, wat zou de boer gegeven hebben? Vader werkt bij een boer; een beste boer. Vandaag is er feest op de boerderij; groot feest. Vader moet de hele dag helpen; moeder ook. En gisteren heeft de boer gezegd: „Morgen is het feest hier op de

boerderij. Morgen is het ook een beetje feest bij jullie. Je krijgt iets. Maar wat, dat zeg ik niet.”

Vader was zo blij thuisgekomen. Kees en Karelte hebben vandaag slecht opgelet op school. Karelte hoopte op een taart, een grote taart. Hij houdt zoveel van taart. Eén keer heeft hij een stuk gekregen, toen de meester trouwen ging. Of

als dat te duur is dan maar een grote koek. Koek is ook lekker; erg lekker. 's Zondags uit de kerk krijgt hij wel eens een stuk. Kees dacht: Misschien krijgt vader wel een geit. Of een koe. Of een schaap. Kees wil later boer worden. Ja, wat zou vader toch gekregen hebben? Ze zijn zó nieuwsgierig.

„Laten we maar gauw naar huis gaan,” zegt Kees.

Ze verlaten het beschutte plekje. Ze willen wel hollen gaan naar huis.

„Oei-iet!” fluit de wind. Hij wacht al op de beide jongens. Hij probeert weer Kareltsje's pet te pakken. Mis. Gelukkig mis. Kareltsje trekt hem nog dieper over zijn oren. Ze verlaten de grote weg en slaan een zijpaadje in. Nu blaast de wind niet meer tegen ze aan. Nee, hij bommert op hun ruggen. Vooruit, jullie. Hard maar. Nog harder. Ze gaan bijna vanzelf. Op 't laatst lopen ze op een drafje. Ze moeten wel. De wind duwt hen voort. Vooruit! Vooruit, jullie! Daar zien ze hun huisje al. De rook dwarrelt wild uit de schoorsteen. Ze duwen het houten hekje open. De wind smijt het dicht.

Moeder zit in de kamer. Ze ziet er bleek en vermoeid uit, maar haar ogen lachen tegen de jongens. Ze heeft de hele dag op de boerderij geholpen. Vanavond gaat ze er weer naar toe. Kees en Kareltsje krijgen een kopje thee. Ze krijgen ook ieder een groot stuk taart!

„Taart!” roept Kareltsje blij uit.

„Taart,” zegt Kees en hij bijt er dadelijk in.

„Ja,” knikt moeder. „De boer en de boerin vieren feest; nu vieren wij ook een beetje feest.”

„Heeft va heeft de boer?” vraagt Kees tussen twee happen taart door.

Moeder glimlacht een beetje geheimzinnig.

„De dag is nog niet om,” antwoordt ze en ze geeft haar jongens nog een stukje taart.

De wind rammelt aan de kleine ruitjes; de gordijnen gaan op en neer. De wind giert door de bomen van het tuintje. Hij loeit door de schoorsteen. Ze hebben geen last meer van die wildeman. Ze zijn veilig thuis. Ze eten fijne taart. Ze drinken wel drie kopjes thee. Het is vandaag feest in het kleine huisje.

II. ROOD EN GROEN

't Is avond. Kees en Karelkje liggen al in bed. Door het kleine zolderraampje schijnt flauwtjes de maan. De wind raast nog steeds door; het lijkt wel, alsof hij er niet genoeg van krijgen kan. De jongens kruipen weg, onder de dekens. Bij iedere windstoot schrikken ze even en knuffelen zich nog dieper onder de wol. Vader en moeder zijn uit; ze zijn alleen in huis. Maar ze zijn niet bang, hoor. Ze praten nog even over de taart.

„Ik kan wel tien stukken op,” zegt Karelkje.

„Ik wel honderd,” pocht Kees.

„Och, jô, schep niet zo op,” lacht Karelkje hem uit.

Dan gaan ze slapen. Karelkje droomt van een taart, die helemaal niet kleiner werd, al at je maar steeds door. Al nam je nog zulke grote happen. Kees droomt van een stal vol koeien. Zwartbonte en roodbonte koeien. De wind rammelt aan het zolderraampje. Ze horen hem niet meer . . .

Nu is het bijna nacht. Vader en moeder komen thuis. Vader brengt iets in het stalletje. Het is groot en zwaar. Moeder zet iets in het schuurtje; iets lichts. Het stalletje gaat op slot. Moeder gaat de kamer in. Ze maakt licht. Moeder ziet er wit en erg moe uit, maar ze glimlacht toch. Ze haalt een oud versleten beursje voor de dag en keert het om op de tafel. Er

valt geld uit; veel geld. Dubbeltjes en kwartjes en ook een rijksdaalder. Moeder kijkt dankbaar; ook een beetje trots. Van dat geld kan ze dikke, wollen kousen kopen voor de jongens en voor vader een Zondagse pet. Dan brengt ze het geld weg en gaat gauw naar bed.

Vader maakt licht in de schuur. Hij pakt een pot met verf. Rode, helderrode verf. Hij doopt de kwast er in. Nu gaat die verfkwast vlug heen en weer. Dan pakt vader de groene verf. Eindelijk is het schilderwerk af. Vader kijkt er even naar. Dankbaar; ook een beetje trots. Het licht gaat uit in de schuur. Even later is het licht in de kamer ook uit. Het is nu overal donker. Zelfs de maan is achter een dikke wolk gekropen. Iedereen slaapt nu in het kleine huisje.

Het is weer morgen.

„Opstaan, kinderen,” roept moeder onder aan de trap. „Kees! Karelkje! Opstaan.”

„Ja, moeder,” roept Kees en springt zijn bed al uit. Hij knielt neer en vouwt zijn handen. Karelkje knielt naast zijn broertje. Als ze gebeden hebben, kleden ze zich vlug aan. Ze zijn zo nieuwsgierig. In de keuken is moeder bezig. De boterhammen staan al klaar. Moeder giet de melk in de kommen. Dan gaat ze ook zitten. Vader is er niet bij; die is al weer naar zijn werk.

„Moeder,” vraagt Kees, „heeft de boer” ?

„Ja,” knikt moeder. „Ook iets voor jullie.”

„Voor ons?” De jongens vergeten te eten; ze kijken met grote ogen.

„Wat?” vraagt Kees met een kleur.

„Iets van rood en groen,” antwoordt moeder en ze lacht even. Rood en groen? Iets van rood en groen? Ze kijken de keuken rond. Karelkje loopt naar de kamer. Maar moeder roept hem terug. „Eerst afeten. Straks mag je het zien.”

„Kom nu maar,” zegt ze, als de jongens klaar zijn. „We gaan naar de schuur. Daar staat het cadeau voor jullie.”

Rood en groen? denkt Kees. Ballen misschien? Karelkje kan niets bedenken.

Als ze in de schuur komen, blijft moeder staan. De jongens gaan verder. Daar zien ze het. Het heeft rode spatborden en een groen geverfd plankje om op te staan.

„Een autoped,” roepen ze tegelijk. „O, een autoped!”

Ze dansen met malle sprongen de schuur rond. Ze willen er wel dadelijk mee weggrijden. Hun ogen schitteren. Karelkje laat de bel rinkelen. Kees voelt of de banden hard zijn.

Moeder lacht. „Dat is nu voor jullie van de boer en de boerin. Grietje werd er te groot voor. Straks moet je even gaan bedanken. En nu is er nog wat. Kom maar mee naar het stalletje.” Dan vergeet Kees even de autoped. Hij loopt vlak achter moeder. Zijn hart klopt van verwachting. Zijn ogen schitteren. Een geit of een schaap? Of misschien wel een koe?

In het hok ligt op het stro een dier; een groot, rose dier. Het knippert met de kleine oogjes. Het zegt: „Knor, knor! Wat doen jullie hier? Krijg ik wat eten?”

„O, een varken,” juicht Kees. „Een varken!” Hij denkt niet meer aan een geit of een koe.

„Een varken,” roept ook Karelkje. „Wat een dikke,” zegt hij trots.

Kees streelt het logge dier. „Nu zijn wij ook een beetje boer,” roept hij blij.

„Knor, knor.” Het beest draait zich om; het gaat weer een poosje slapen. Ze blijven nog een hele tijd staan kijken; dan sluit moeder het hok weer.

„Gaan jullie maar gauw netjes bedanken,” zegt ze. „Het treft dat je niet naar school hoeft vandaag.”

„Is het dan Zaterdag?” vraagt Karelkje.

„Ja. Denk er om, als je binnen mag komen, je pet af en de klompen uit, hoor! En beleefd zijn.”

„Ja, moeder.”

Ze gaan op stap. De wind is gaan liggen. Hij heeft genoeg van al zijn gebulder. De zon schijnt en doet het vochtige gras schitteren. En ze tovert gloeiende kleuren op de bruine en gele en rode bladeren. De jongens ademen diep de kruidige lucht in. Ze schuifelen met hun voeten door de afgevallen bladeren; dat geeft zo'n leuk ritselend geluid.

Ze praten niet; ze hebben zoveel te denken. Een autoped en een varken. Ze zijn plotseling rijk geworden; heel rijk.

Op de hoek van de dwarsweg blijven ze staan. Voor hen ligt de boerderij. De vier grote ramen blikkieren in de zonnestralen. Het erf ligt stil en verlaten.

„Ga jij maar eerst,” fluistert Karelkje.

Kees loopt langzaam vooruit. Karelkje volgt nog langzamer. Als ze bij de keuken komen, gaat de deur open. De boerin komt naar buiten.

„Zo, jongens,” groet ze vriendelijk.

Kees en Karelkje nemen gauw hun petten af. Ze hebben een rode kleur en kijken verlegen.

„Ben je blij met de autoped?” vraagt de boerin.

„Nou,” knikken ze alle twee.

„Dank u wel,” zegt Kees.

„Dank u wel,” zegt Karelkje ook.

Dan mogen ze binnenkomen. De boerin gaat even de keuken uit. Door de smalle keukenraampjes schijnt ook al de zon. Ze straalt op de rode, koperen ketel, die bij het fornuis staat. De ketel schittert er van. Hij lijkt nu zelf wel een zonnetje. Op de schoorsteenmantel staan blauwe borden. Op het ene staat een

molen; op het andere een boerenhuis. Kees vindt de keuken prachtig.

Daar is de boerin weer terug. Ze heeft twee zakjes in de hand. „Alsjeblieft,” zegt ze. „Thuis maar openmaken. En dit mag je hier opeten.” Ze krijgt uit de kast twee schoteltjes. Op ieder schoteltje ligt een taartje.

Kees kleurt weer en zegt verlegen: „Dank u wel.”

Kareltje bijt er dadelijk in. Onder zijn neus heeft hij een snor; een gele snor van room.

De boerin kijkt er glimlachend naar. De heerlijke taartjes zijn gauw op; jammer.

„Dag, jongens,” zegt de boerin, „nu maar vlug naar huis...”

„Dag, juffrouw,” groeten ze. „Dank u wel, juffrouw.”

Op het zandpaadje maken ze de zakjes open. Allerlei soorten snoepjes zitten er in. Ze moeten dadelijk even proeven. Dan zetten ze het plotseling op een draf. Moeder moet dit zien. Moeder moet ook proeven. Wat zal moeder wel zeggen van zoveel heerlijks?

III. VOOR HET VARKEN

Aan het stuur van de autoped hangt een zak.

„Voorzichtig zijn,” vermaant moeder. „Niet in het bos van „mijnheer” komen. Geen stap er in; hoor je 't, Kees?”

Kees knikt. „Ja moeder.”

„Op de grintweg liggen eikels genoeg,” gaat moeder voort. „en anders in het kleine bos. Wat zal ons varken vanavond smullen, hè?”

„Eet hij alleen eikels?” vraagt Kareltje.

„Welnee, ook aardappels en ondermelk.”

Kees kijkt zijn broertje aan. Die Kareltje is toch wel een beetje dom.

„Jij kunt best voorop staan,” zegt moeder.

Kareltje staat al op het groene plankje. Hij houdt het stuur met beide handen vast. Bij het hekje belt hij; heel hard. Moeder kijkt glimlachend haar jongens na. Kees zet krachtig af. Als ze een vaartje hebben, gaat hij achter Kareltje staan. Ze kijken heel trots. Heerlijk gaat het.

„Harder,” roept Kareltje. „Nog harder.”

Hij belt weer. „Ring, ring.” Ze gaan een hoekje om. Ze komen op een andere zandweg. Zijn hier eikels? Ja, Kees ziet ze liggen. Hij mindert vaart en voorzichtig zetten ze de auto-ped tegen een boom. Ze zoeken en rapen. Eikel na eikel wordt in de zak gedaan.

„Voor ons varken,” zegt Kees. „Wat zal hij groeien, hè?”

„Nou.” Kareltje raapt druk mee.

„En als er dan kleine varkentjes komen,” praat Kees verder, „dan is vader ook een beetje boer. En dan moeten we die biggetjes gaan verkopen voor veel geld en dan kopen we daar een koe voor.”

„Hè, ja,” zegt Kareltje, „een koe.”

„Maar een koe is duur,” oppert Kees, en hij kijkt bedenkelijk.

„Dan maar een paard,” meent Kareltje.

Kees lacht hem uit. „Een paard kost nog veel meer, jô,” beweert hij minachtend. „Een paard is vreselijk duur!”

„O.”

Kareltje ziet geen eikels meer. Het laantje is ook maar kort.

Kees heeft nog een handvol en werpt ze in de zak. Hij ram-melt eens. „Wat een boel al, hè? Maar de zak moet vol; he-le-maal vol.”

„Natuurlijk; boordevol.”

Dan stappen ze weer op. „Ring, ring.” Hard gaan ze; al harder. Langs bouwland en stukken weiland. Nu komen ze op de grote straatweg. Maar hier staan geen eikebomen; wel beuken.

Grote beukebomen met gele bladeren. Langs de gladde stam groeien witte paddenstoeltjes. Kees ziet de lekkere, bruine nootjes onder de bomen liggen. De autoped wordt tegen een boom gezet; dan gaan ze beukenootjes rapen. En eten. Lekker zijn die nootjes.

„Lust het varken die ook?” vraagt Karelkje.

Kees schudt zijn hoofd. Praten kan hij niet; hij heeft zijn mond vol.

Over de brede straatweg komt een fiets gereden. Een grote mand staat voorop.

„Dag, bakker,” roept Karelkje.

„Ha, die Karel, ha, die Kees,” groet de vrolijke bakker. „Wat doen jullie hier? O, ik zie het al. Is die auto van jullie?” Hij wijst op de autoped.

Blij knikken de jongens. De bakker steunt met zijn ene been op de grond.

„Wat zit er in die zak?”

„Eikels. Voor het varken.”

„Zo,” zegt de bakker. „Eikels voor het varken.” Hij doet zijn mand open en kijkt de jongens aan. „En een krentenbol voor jullie! Zou die wel smaken?”

De jongens komen dichterbij. Ze kleuren en knikken blij. Dan krijgen ze van de bakker ieder een verse, warme krentenbol. De vrolijke bakker stapt op zijn fiets en fluit een deuntje.

De jongens roepen: „Dank je wel, bakker! Dag, bakker.”

De bakker kijkt om en lacht. Hij zwaait met beide handen.

„Hij is nog warm,” zegt Kees en neemt een grote hap.

Karelkje gaat in het gras zitten en peutert eerst de krenten er uit. Wat smaken die heerlijk. Als de bollen op zijn, hebben ze geen zin meer in nootjes.

„We gaan weer verder, hoor; hier liggen toch geen

eikels. Laten we maar naar de bossen gaan."

Kees pakt de autoped weer. Maar niet naar het bos van mijnheer gaan ze. Dat mag niet. Bij de ingang staat een bordje met „Streng verboden toegang” er op. Mijnheer is ook streng. Hij is heel rijk; bijna al het land en de boerderijen zijn van hem. Kees en Karelkje zien mijnheer 's Zondags vaak zitten in de kerk. Die kerkbank is hoog en heeft mooie, groene kussens. De koster doet altijd vlug het deurtje van de bank open als mijnheer de kerk binnenstapt. Dan kijken de mensen allemaal naar die deftige oude heer met zijn grote, witte snor en zijn lange baard en de gouden bril. Meestal is hij alleen; maar de laatste weken zit er ook een deftig jongetje in de bank. „Zijn kleinzoon,” fluisteren de mensen dan.

Soms zien ze mijnheer rijden in een grote, zwarte auto. Voorin zit de chauffeur met een donker groene pet op. Achterin zit de oude heer. Vader neemt dan altijd heel eerbiedig zijn pet af. Soms knikt mijnheer even terug. Meestal kijkt hij stil voor zich uit.

Kees brengt de autoped weer op gang. Hard gaat het. Karelkje belt: „Ring, ring, ring.” Hun jasjes wapperen; hun ogen blinken. Ze hebben rode wangen van de pret.

„Fijn gaat het, hè?” schreeuwt Kees. „Nou, bijna net zo hard als een auto!” Karelkje houdt zich stevig vast aan het stuur. Als hij er toch eens afrolde.

Zij rijden de straatweg af. Ze komen op de grintweg. Hier staan weer eikenbomen. Gelukkig. De autoped wordt in het gras gelegd; de jongens gaan weer zoeken.

IV. BOER OF BOSWACHTER

Kees kruipt op zijn knieën over de grond. Hij stopt zijn broekzakken vol met eikels. Als er niet meer bij kunnen, leegt hij

ze, trots, in de zak. De zak is al halfvol. Karelkje zit bij de autoped; lekker in het zonnetje uit te rusten.

Plotseling komt er een konijntje over de weg huppelen. Met kleine sprongetjes komt het dichterbij. Zijn flapoortjes bewegen vlug heen en weer. Hip, hip, doet het. Hip, hip. Op eens zit het stokstijf van de schrik. Het kijkt naar dat vreemde jongetje. Dat vreemde jongetje kijkt ook naar hem. Het konijntje zit onbeweeglijk. Alleen zijn neusje gaat vluchtig op en neer.

Karelkje vindt het diertje prachtig. „Konijntje,” vleit hij, „lief konijntje. Kom eens hier.” Hij strekt zijn armen uit.

Dan draait de flapoor zich om en rent er halsoverkop van door. De grintweg over; het bos weer in. Weg is hij.

Karelkje kijkt teleurgesteld. Dan ploft Kees naast hem neer. Zijn knieën zijn zwart; zijn handen zijn vuil. Hij rammelt met de zak. „Halfvol,” zegt hij tevreden. Karelkje vertelt van het konijntje. Kees praat over het varken.

Het is stil op de grintweg. Hier staan helemaal geen huizen. Een vogel fladdert van bosje tot bosje. Hij schreeuwt heel hard: „Schraa. . . . rèrèrè. Krèkrèkrè!” De vleugels zijn prachtig blauw. Op zijn kop is een kuifje; zwart en grijs. Wat een mooie vogel. Kees kijkt vol bewondering omhoog.

„Een eend?” vraagt Karelkje.

„Wel nee, jô.”

„Wat dan?”

Maar dat weet Kees ook niet.

Over de grintweg loopt een man. Hij draagt een groene hoed met een veertje. Over zijn schouder hangt een groot geweer. Als de man dichtbij is, horen de jongens hem en kijken op. De boswachter staat stil.

„Waar kijken jullie zo naar?” vraagt hij achterdochtig.

Kees wijst omhoog. In het bosje zit de vogel stil op een tak.

„Een Vlaamse gaai,” zegt de boswachter. „Een brutaal heerschap, hoor. Weet je wel wat die sinjeur zoal eet?”
Nee, dat weten ze niet.

„Heeft de meester dat nog niet verteld?”
De man gaat ook in het gras zitten. Zijn geweer zet hij naast zich op de grond. Hij pakt een grassprietje en steekt het in zijn mond.

„Een Vlaamse gaai. . . .,” begint hij. Maar nu kijken ze alle drie plotseling omhoog.

„Schraa-rèrèrè, schraa-rè!” schreeuwt de vogel en rrrt. . . . wèg is hij.

„Zeker een vijand ontdekt,” vermoedt de boswachter. Hij tuurt de vogel na; maar die is al lang verdwenen. Dan vertelt hij, dat de Vlaamse gaai graag muizen eet en kikkers, maar ook zaden en eikels.

„Eikels,” roepen Kees en Karelkje uit, „die zoeken wij ook.”

„Voor wie?”

„Voor ons varken.”

„Zo, hebben jullie een varken? Zoek maar goed; ze houden veel van eikels.”

„Ook van aardappels en ondermelk,” somt Kees vlug op.

„Zo is 't.” De man hangt zijn geweer over de schouder.

„Zorg maar dat de zak vol komt,” lacht hij. „Dag, jongens.” Beiden kijken hem na. „Wat een fijn geweer, hè,” bewondert Kees. „Daar kun je ver mee schieten, jô. En zo'n schot geeft een knal! Reuze!”

Als de boswachter de hoek om is, staan de jongens ook op. Maar plotseling horen ze roepen. De boswachter staat te wenen. Kees en Karelkje kijken elkaar aan. Aarzelend doen ze een paar stappen.

„Kom eens,” roept de man. „Kom eens kijken, jongens.”

Dan zetten ze het op een draf. De autoped en de zak laten ze zo maar liggen. Als ze bij hem zijn, legt de boswachter zijn vinger op de lippen. Hij wenkt en op hun tenen lopen ze achter hem een eindje het bos in. Dan wijst hij. De jongens kijken langs zijn uitgestoken arm. En wat zien ze daar? Tegen de donkere stam van een denneboom hangt een zwarte vogel. Zijn kop is prachtig rood. Met zijn grote, sterke, puntige snavel klopt hij tegen de stam. „Klop, klop,” gaat het. De kop

van de vogel beweegt snel op en neer. „Klop, klop.” „Een specht,” fluistert de boswachter. „Een zwarte.” Plotseling houdt de vogel op met hakken. Met snelle, korte rukken klimt hij omhoog en brengt dan met vlugge snavelhouden een dode tak in beweging. Het ratelt nu door het bos. Kees kijkt vol bewondering. Karelkje gaat een beetje dichterbij zijn broertje staan. Wat een lawaai is er opeens in het stille bos. Het lijkt wel of er iemand aan het trommelen is. Dan is de vogel zo maar verdwenen.

„Was dat nu niet aardig?” vraagt de boswachter. „Vertel het Maandag maar eens aan je meester. In welke klas zitten jullie? Zo, in de derde en in de eerste. Je bent nooit te jong om over vogels te horen. Toen ik jong was, had ik een meester, die alle vogels kende aan het geluid, dat ze maken. Nou, ik ga weer verder. Dag, jongens.”

Kees kan zijn ogen niet afhouden van dat grote geweer. Hij wil later ook wel graag boswachter worden. Dan ben je de baas van het bos en mag je schieten zoveel je wilt. En dan ken je alle vogels. Maar boer zijn is ook fijn. Kees weet het nog niet goed. Boswachter of boer? Karelkje wil geen van beide. Chauffeur in een grote auto, dat lijkt hem veel fijner. En dan maar rijden, jongens. Hard, heel hard. „Toet, toet.” Nog harder. Iedereen voorbijrijden. Hij krijgt een kleur als hij daaraan denkt.

V. OVER HET HEK

Ze rijden weer over stille weggetjes en langs beukenlaantjes. Karelkje is nog nooit zo ver van huis geweest. De zon schijnt op de stammen van de bomen; de grond lijkt wel van goud door al die bladeren.

Nu gaan ze over een smal paadje; dat paadje wordt hoe lan-

ger hoe smaller. Kees loopt langzaam naast de autoped. Zoekend kijkt hij rond naar eikels.

Plotseling houdt het paadje op en staan ze voor een hoog, ijzeren hek. Achter dat hek is een donker bos. In dat donkere bos zien ze een grote laan vol eikebomen.

„Eikebomen,” juicht Kees.

Met grote nieuwsgierige ogen kijken ze door de spijlen van het hek.

„Mogen we er in?” vraagt Karelkje.

Kees kijkt eens om zich heen. Nergens staat een bordje met „Strong verboden toegang” er op.

„Is dit het bos van mijnheer?” vraagt zijn broertje weer.

Kees haalt zijn schouders op; hij is hier nog nooit geweest. Ze zijn zeker erg ver van huis.

„In die laan liggen natuurlijk veel eikels,” denkt Kees hardop. „Als we nu even over het hek klimmen en dan gauw de zak volstoppen. Zullen we dat doen? Zeg, zullen we dat doen?” Hij heeft zijn ene been al tussen de spijlen.

„Mag het wel?” Karelkje kijkt bang zijn broertje aan. Maar die klimt al. Zijn gezicht wordt rood; hij hijgt. Het hek is wel erg hoog, hoor. Gelukkig, hij is er. Met een plof staat hij aan de andere kant.

„Nou jij,” roept hij. „Klim er ook over; zet je voet dwars, zo.” Hij doet het voor en nu moet Karelkje wel klimmen gaan. Hij durft niet alleen achterblijven, o nee, dat durft hij niet. Zijn tanden zet hij op elkaar. Gelukkig, het lukt. Hij is er ook over. Maar dan ziet Kees plotseling de autoped liggen. De autoped! O, die moet hij op een veilig plekje brengen. Weer klimt hij over het hek en verstopt hem onder het struikgewas. Ook spreidt hij er nog dorre takken overheen. Zo ligt hij veilig. Zwijgend lopen ze nu door het donkere bos. Onder zware

bomen door. Het hout knapt onder hun voeten. Verder is er geen geluid.

Als ze bij de eikebomen komen, liggen er helemaal geen eikels. Daar begrijpen de jongens niets van. Hoe kan dat nu? Zou de wind ze weggewaaid hebben gisteren?

Teleurgesteld zegt Kees: „Wat jammer, hè? Zo komt de zak nooit vol.”

Speurend lopen ze de lange laan door. Er is geen eikel te zien. Dan komen ze bij een donker laantje. Hier zijn geen kleurige herfstbomen. O neen, dit laantje is somber en geheimzinnig. Karelte blijft staan. Hij pakt Kees beet. „Ik ga terug,” fluistert hij bang.

Maar Kees voelt aan de zak. „Wees niet zo flauw, jô,” moppert hij. „Misschien liggen er verderop wel eikels. De zak moet toch vol. Ons varken moet toch eten hebben.”

Ze lopen het laantje door. Karelte gluurt bang naar alle kanten. Zijn hart klopt, hij houdt Kees stevig bij zijn broek vast. Hoort hij daar niet iets? Ritselt er wat in dit akelige laantje? Hij kijkt met grote, angstige ogen. Gelukkig, het wordt weer lichter. Karelte is blij. Kees ook, maar hij zegt het niet. Nu is er weer een grote laan. Vol prachtige bomen aan beide kanten; maar 't zijn geen eiken, ziet Kees. 't Zijn beukebomen. Ze staan stil. Kees wil wel graag terug. 't Is zo vreemd in dit bos. Zo geheimzinnig; zo stil. Als het nou eens wel het bos van mijnheer is? Kees krijgt het er benauwd van als hij daaraan denkt. Maar de zak. Die is pas halfvol. Hij wil zo graag met een volle zak thuiskomen.

Aarzelend gaan ze verder. De brede beukenlaan is lang. Het lijkt wel of er geen eind aan komt. Er zijn ook een paar bochten in.

Karelte wordt steeds banger. „Ik wil terug,” zegt hij angstig. „Toe nou.” Hij trekt Kees aan zijn mouw.

„Nog één bocht, en als er dan nog geen eikels zijn, gaan we terug, hoor,” belooft Kees. „Dan moet het varken maar niet zoveel eten vanavond, hè?”

Ze gaan weer een bocht om. De laatste. De laan houdt op. Voor hen staat een huis; een heel groot huis met een groen grasveld er voor. Met een hoge stoep en heel veel ramen. En boven al die ramen twee leuke torentjes. Is dit het huis van mijnheer?

VI. PAS TOCH OP, KEES!

De jongens schrikken vreselijk. Karelkje wil direct terughollen. Zijn knieën trillen. Hij trekt Kees aan zijn arm. „Kom, gauw.” Zijn stem klinkt hees. Maar Kees ziet vlakbij een grote boom staan en onder die boom . . . eikels. Wel honderd, wel duizend eikels. Schuw kijkt hij naar de ramen van het deftige huis. Hij ziet niemand. Het is er doodstil. Zou hij het wagen? Zijn hart klopt. Even naar die boom sluipen, vlug eikels rapen en dan hard wegrennen? Hij bukt zich al en sluipt naar voren. Behoedzaam kijkt hij om zich heen. Niemand te zien. Karelkje huilt bijna: „Niet doen, Kees. Pas toch op, Kees. Als ze je zien.”

Kees sluipt voorzichtig verder. Dan gaat Karelkje achter een dikke boom staan en volgt met angstige ogen de bewegingen van zijn broertje. Onder de zware, oude eikeboom liggen honderden eikels. Kees werpt weer een schichtige blik op het huis. Dan gaat hij haastig rapen; met beide handen, zo vlug hij maar kan. Wat een eikels. Wat zal het varken smullen. Hij grabbelt en graait. De zak wordt hoe langer hoe voller. Kees vergeet even het huis; hij denkt maar aan één ding. Gauw de zak vullen en dan met Karelkje naar huis terug. Karelkje, waar is hij? Even kijkt Kees om. Zijn ogen zoeken.

Dan ziet hij het bange gezicht van zijn broertje om de stam van een dikke boom gluren. Kees knikt lachend, alsof hij wil zeggen: Jô, waar ben je bang voor. Kom ook rapen. Hier zijn zoveel eikels als je nog nooit gezien hebt. Hij wenkt zijn broertje.

Kareltje doet een klein stapje naar voren. Maar dan bedenkt hij zich en vlug verbergt hij zich weer achter de dikke stam. Hij is bang voor dat stille bos; bang voor dat grote, deftige huis. Hij hoopt maar, dat Kees heel gauw klaar is. En dan zullen ze gaan lopen zo hard ze kunnen. Hij probeert te roepen: „Kees, kom nou.” Maar zijn stem klinkt schor van angst.

Kees hoort er niets van; natuurlijk niet. Op zijn knieën kruipt hij verder. Hij pakt eikel na eikel. Zijn handen zijn vuil; zijn knieën worden nog zwarter. Hij ziet er niets van. De zak . . . de zak is bijna vol!

Opeens klinkt er een woedend geblaf. Over het grote grasveld komt iets aanrennen in razende vaart. Vier poten raken nauwelijks de grond. Een bruine staart zwiept op en neer. Die vier poten springen plotseling Kees op zijn rug. Kees valt languit op de grond. Hij geeft een gil. Een hijgende adem blaast vlak langs zijn oor.

„Waf-waf,” klinkt het. „Waf-waf.”

Kees probeert het dier van zich af te werpen. Hij schreeuwt: Moeder, vader, help.” Tranen van schrik staan in zijn ogen. Kareltje vergeet zijn bangheid. Hij komt achter de boom vandaan. Hij schreeuwt: „Help, help!” Hij wil dat snuivende, hijgende monster wegjagen. „Kssss, kssss, ga weg, beest. Ga weg.” Hij bukt zich en raapt een dennenappel op en gooit die naar de woedende hond.

Dan klinkt opeens een gebiedende stem: „Af, Herta! Af.”

De hond laat zijn prooi los. Gelukkig, Kees voelt die zware

poten niet meer. Hij krabbelt overeind. Hij wil weggrennen.
Een hand grijpt hem beet.
„Wat moet jij hier?” klinkt een barse stem.
Kees kijkt op. Hij ziet een witte baard; strenge ogen achter

een gouden bril. O, Kees begint te beven van schrik. Zijn knieën trillen; hij wordt vuurrood. O, dit . . . is . . . mijnheer.

„Antwoord me,” klinkt de stem ongeduldig.

„Ik wou, ik zou . . . ,” hakkelt Kees.

„Wat zou je? Je bent hier op verboden terrein. Hoe durf je hier te komen. En wat moet die zak? Wat zit daar in?”

„Eikels,” fluistert Kees.

„Zo, steel jij eikels. Mooi is dat,” klinkt het minachtend. „Ga jij maar eens mee! Ik zal je leren eikels te rapen op andermans grond.”

De oude heer fluit op een zilveren fluitje. Over het pad komt een deftige knecht aanlopen. Hij heeft een vreemd jasje aan, rood met witte strepen.

„Sluit dit jongmens maar op,” beveelt zijn heer kort.

De knecht pakt Kees in zijn kraag. De zak schopt hij weg. Herta blijft grommend achter Kees lopen. Kees schreeuwt en wringt om los te komen. De tranen lopen over zijn wangen. „Vader, moeder,” snikt hij.

„Schreeuw niet zo,” gebiedt de knecht. „En loop rustig mee. Anders bijt de hond je in je kuiten.”

„Waf-waf,” blaft het grote dier.

Dan is Kees plotseling stil en loopt geduldig mee. Hij voelt de hondensnuit langs zijn benen strijken. Angstig kijkt hij achterom.

„Kijk voor je,” zegt de knecht bars.

Ze komen aan de achterkant van het huis. Daar staat een stenen schuur. De deur staat open. De knecht geeft Kees een duw en draait de deur op slot. Herta blaft. „Waf-waf! Kom er eens uit. Ik had je zo graag eens in je kuiten willen bijten. Waf-waf!”

VII. OPGESLOTEN

In de schuur is het donker. Er zijn maar twee kleine raampjes in de muren. 't Staat er vol met allerlei voorwerpen: emmers en teilen en een bezem en een jongensfiets. Een blinkende jongensfiets.

Kees gaat zomaar op de grond zitten. Hij beeft nog. O, wat zullen ze met hem doen. Was hij maar niet over het hek geklommen. Had hij het maar niet gedaan. O, had hij maar beter geluisterd naar moeder. Moeder heeft gezegd: geen stap in het bos van mijnheer. Als Kees daaraan denkt, wordt hij zo akelig van binnen. Moeder. Als moeder dit eens wist en vader.

Kees haalt een vuile zakdoek uit zijn zak en snuit zijn neus. Hij kijkt rond. Zou hij niet kunnen ontsnappen? Hij is zo vreselijk bang voor wat er komen gaat.

Voorzichtig loopt hij naar de deur. Hij draait aan de kruk; hij trekt er aan. 't Geeft niets. De deur blijft dicht. Hij morrelt aan de raampjes. 't Geeft niets; ze kunnen niet eens open. Dan gaat Kees weer zitten en dikke tranen branden in zijn ogen.

Er loopt een jongetje over de brede beukenlaan. Hij holt: hij draaft zo hard hij kan met zijn korte beentjes. Zijn ene kous zakt af; hij merkt het niet. Hij vliegt. 't Lijkt wel of zijn beentjes vanzelf gaan. Hij hijgt naar adem en zijn zij doet pijn. Hij draaft de bocht om; weer een bocht. 't Is net of er aan die laan geen eind komt. De wind ruist zachtjes door de bomen. Karelkje wordt nog banger van dat geluid. Dan verliest hij een klomp. Nu moet hij wel even stilstaan. Als hij zich bukt en de klomp wil aantrekken hoort hij plotseling een boze stem: „Wat is dat nu weer? Nog een indringer in mijn bos? Kom eens hier.”

O, vreselijk; uit de struiken komt een deftige heer. Hij zwaait met zijn wandelstok. De zilveren knop glinstert. Karelkje kan zich niet bewegen van schrik. Zijn hartje bonkt; hij hijgt. „Wat moet je hier, jongen?”

Karelkje kan ook geen antwoord geven van schrik. Zijn grote blauwe ogen kijken vol angst naar de vreemde heer.

„Moet jij ook eikels zoeken?” spot de stem hoog boven zijn

hoofd. „Hoor je misschien bij die andere knaap?”

Kareltje knikt bevend.

„Antwoord alsjeblieft fatsoenlijk, jongen.”

„Ja, mijnheer,” fluistert Karel.

„Waarvoor heb je die eikels nodig? Verkoop je ze?”

„Nee, mijnheer. 't Is . . . ze zijn . . . voor ons varken.”

„Wel ja, varkens voeren met gestolen eikels. Dat is goedkoop. Zo kun je wel varkens houden. Mooi is dat.” Minachtend kijken de grijze ogen Kareltje aan. „Maar ik zal jullie dat stelen wel afleren. Loop maar voor me uit.”

Kareltje krijgt een tik op zijn broek. Dan moet hij weer de lange laan teruglopen. Zijn hoofd is gebogen; zijn ogen staan vol tranen. Hij ziet bijna niet waar hij loopt. En die laan is zo lang. En die stok is zo dicht bij zijn broek! En die boze ogen steken in zijn rug. Moeder, denkt hij wanhopig, o, moeder.

Als ze eindelijk bij het grote huis gekomen zijn, fluit de heer op zijn fluitje. Weer komt de knecht aanlopen. Hij trekt zijn wenkbrauwen op als hij nog een jongen ziet.

„Nummer twee,” spot mijnheer.

„Ook maar in het hok?” vraagt de knecht eerbiedig.

Zijn heer knikt.

Kareltje wordt in zijn kraag gepakt. En nu zitten ze beiden in de schuur. Ze zeggen niet veel; ze zijn zo angstig. Kees denkt aan de zak. Waar zou die zijn? Ook aan de autoped. Als iemand die maar niet meepakt. Aan huis. Als vader en moeder dit wisten. Wat zouden ze boos zijn. Kees' huid prikt van narigheid. Hij wordt gloeiend heet.

„Was dan ook niet over het hek geklommen,” snikt Kareltje.

„'t Is jouw schuld.”

Kees buigt beschaamd zijn hoofd. Zijn broertje heeft gelijk.

Hij is eerst over het hek geklommen; hij wou steeds verder het bos in.

„En de autoped,” huilt Karelkje weer.

Ja, de autoped. Als die gestolen wordt. Dan zou de boer het ook merken. De boer! Als die hoort, dat hij zo brutaal is geweest. Zijn boerderij hoort ook van mijnheer. De boer is maar een pachtboer. Hij moet ieder jaar huur betalen. Dat weet Kees heel goed. Het zweet breekt hem uit van angst. Sluipend komt hij weer bij de deur en probeert hem open te maken. Hij trekt en rukt en duwt er tegen. Zijn handen doen pijn. 't Geeft niets. De deur blijft dicht.

„De raampjes,” wijst Karelkje.

Maar Kees schudt zijn hoofd. Die kunnen niet eens open; dat heeft hij immers al gezien. Ze lopen de schuur rond, maar nergens is een opening. Gevangen zijn ze. Opgesloten.

„We komen er nooit meer uit,” beeft Karelkje's stem. „Nooit meer. O, moeder, vader.”

Stil en bang zitten ze te wachten. Karelkje op de grond. Kees op een teil. De tijd gaat voort. De zon is weg. En het is zo stil. Alsof er helemaal geen mensen in de omgeving zijn. Zouden ze ons vergeten hebben? denkt Kees angstig. Ik hoor niets. Hij klautert op een emmer en tuurt door de raampjes. Maar hij ziet alleen maar een stuk van de lucht. Diepblauw is de lucht. Kees kijkt er strak naar. En dan, ineens, vouwt hij zijn handen en hakkelt: „Heer, ik ben zo bang. Wij zijn gevangen. Het is. . . . mijn. . . . schuld. Lieve Heer, help. . . . ons toch.”

Dan gaat hij weer op de teil zitten. Hij weet: de Heer ziet hem en zijn broertje. En Kees is niet zo heel erg bang meer. Hij fluistert iets in Karelkje's oor. Karelkje knikt; een beetje minder bang.

VIII. FRANS

Dan wordt zowaar de deur van de schuur opengegooid. Een stroom van licht straalt naar binnen. Kees springt op; hij heeft een kleur van blijdschap. Mogen ze er uit? Heeft de Heer zijn gebed verhoord?

Fluitend stapt een jongen de schuur binnen. Hij heeft een bruin fluwelen pakje aan en een vrolijk geel bloesje. Als hij zijn fiets wil pakken, ziet hij de beide vreemde jongens. Met verbaasde blikken kijkt hij ze aan.

„Hoe komen jullie hier?” vraagt hij verwonderd. „Wat moeten jullie in de schuur? O,” zegt hij dan, „was daarom de deur op slot. Wie heeft jullie opgesloten?”

„Een man,” stamelt Kees.

„Welke man?”

„Hij had zo'n raar jasje aan.”

„O.” De jongen lacht en gaat op de bagagedrager van zijn fiets zitten. „Nu weet ik het. Maar waarom?”

„We . . . wilden . . . eikels . . . zoeken,” stottert Kees.

„In ons bos?” Het jongetje kijkt een beetje streng.

Kees slaat zijn ogen neer.

„Waar had je die eikels dan voor nodig? Of wou je er mee spelen gaan? Je kunt er zulke leuke dingen van maken. Doen jullie dat wel eens, zeg?”

Kees schudt zijn hoofd. „Voor . . . ons . . . varken. Om op . . . te . . . eten.”

„Hoeveel varkens hebben jullie dan?” vraagt het jongetje.

„Eén.”

„Zijn jullie boerenkinderen?”

Kees schudt zijn hoofd.

„En heb je toch een varken?”

Dan vertelt Kees van het feest van de boer en dat zij gisteren

een varken gekregen hebben en een autoped.

Kareltje kijkt vol bewondering naar de kleren van de deftige jongen. Wat een mooie, glimmende schoenen. Bruine schoenen. Wat glanzen dat broekje en dat jasje. Zulke kleren heeft Kareltje nog nooit gezien.

„Hoe zijn jullie in het bos van grootvader gekomen?” vraagt het jongetje en hij probeert erg streng te kijken.

„Over het hek,” antwoordt Kees.

„En waar is nu je autoped?”

„Onder de struiken.”

„Verstopt,” durft Kareltje te zeggen.

De jongen blijft de kinderen aankijken. Plotseling begint hij te lachen. „Wat een vreselijk vieze gezichten hebben jullie.” Ze grijpen tegelijk naar hun zakdoek en boenen er mee langs hun wangen.

De jongen blijft lachen. „Dat helpt niet,” zegt hij vrolijk. „Kom maar mee. Buiten is een kraan.” Hij loopt naar de deur. Daar draait hij zich om. „Je mag niet weglopen,” beveelt hij. „Dat mag niet. Beloven jullie dat?”

De jongens knikken heftig. Dan gaat de deur open. O, heerlijk, ze zien weer licht. Ze zijn weer buiten. De jongen draait een kraan open.

„Maak je zakdoek nat,” commandeert hij.

Ze doen wat hij zegt en wrijven hun gezichten schoon.

„Nu nog je handen.” De jongen blijft lachen.

Ze wassen hun handen en proberen hun knieën een beetje schoon te krijgen. Kees gluurt intussen rond. Zou hij niet weg kunnen lopen? Hard wegrennen? Maar Kareltje dan? Eigenlijk durft Kees niet. Hij is veel te bang voor de knecht met zijn lange benen en die hond. Die vreselijke hond. En dan zegt plotseling het vreemde, deftige jongetje: „Zal ik voor jullie aan grootvader vragen of je vrij mag?”

Vrij? Kees krijgt een kleur. Karelkje kijkt blij naar dat vriendelijke jongetje. Ze knikken hun hoofden bijna af. Kees fluistert verlegen: „Alsjeblieft.”

„Kom dan maar mee.”

Ze schuifelen achter de jongen aan, bang, ook nieuwsgierig. In een grote keuken komen ze. Een dienstmeisje maakt groenten schoon; een ander staat vlees te braden. Wat ruikt dat lekker. De deftige knecht is er gelukkig

niet.

„Wat ga je doen, Frans?” roepen de dienstboden verwonderd.

„Naar grootvader.”

„Dat kan toch niet,” zeggen ze tegelijk. En ze schudden haar hoofden. Ze kijken bestraffend naar die brutale jongens, die zo maar in de tuin van mijnheer durfden te komen.

„Dat mag niet van mijnheer, hoor,” zegt de één.

En de ander bromt: „Trek in ieder geval die klompen uit.” De jongens doen het dadelijk. Nu komen ze in een brede gang. Op de grond ligt een dikke loper. Kees en Karelkje lopen op hun tenen. Ze zijn bang, dat mooie, zachte onder hun voeten vuil te maken. De gang is heel lang. Er staat een grote klok. 't Is net of ze verbaasd tikt: „Wat moet je hier? Wat moet je hier?” Er is ook een prachtige kapstok met grote, dreigende leeuwenkoppen er op. Die leeuwenkoppen schijnen ook al te zeggen: „Je hoort hier niet.”

Kees ziet overal deuren; hij kijkt er schichtig naar. Als er eens één van die deuren openging en mijnheer kwam er uit? Kees rilt bij die gedachte.

Voor een bruine deur blijft het jongetje staan. Hij klopt aan en doet haar dan open. Hij wenkt de jongens. „Kom maar.” Bang schuifelen ze achter hem de kamer in. Karelkje houdt Kees stevig vast aan zijn bloes. Wat zal er nu gebeuren? O, wat zal er nu gebeuren gaan?

IX. VADER EN MOEDER

Moeder komt uit het dorp. Ze draagt een tas vol boodschappen en kijkt er blij naar. Vlug loopt ze het zandweggetje over. De jongens zullen de kousen wel mooi vinden en vader zijn nieuwe pet, denkt ze tevreden.

Moeder loopt het huisje binnen. Wat is het hier stil. Zijn de kinderen er nog niet? Ze roept: „Kees, Karelkje!” Maar er komt geen antwoord. Dan loopt moeder naar de schuur; naar het stalletje. Het varken knort; verder is het stil. Een beetje ongerust kijkt moeder het wegje af. Er komt een fiets aanrijden. O, de bakker.

„Dag, juffrouw.”

„Dag, bakker.”

Moeder neemt brood. Als ze betaald heeft, vraagt ze: „Heb je m'n jongens ook gezien, bakker? Ze zijn nog niet thuis en 't wordt al schemerig.”

De bakker lacht. „Ja, hoor, ik heb ze gezien op de straatweg. Maar dat is al een poosje geleden. Ze zochten eikels, geloof ik.” De bakker stapt weer op zijn fiets. Hij heeft het nog druk.

„Als je ze tegenkomt,” zegt moeder. . . .

„. . . zal ik ze naar huis sturen,” antwoordt de bakker.

„Maar maak je niet ongerust; 't is nog lang niet donker.”

Dan rijdt hij weg.

Moeder gaat wat in de tuin werken. De geknakte goudsbloemen bindt ze op; van een paar late rozen plukt ze de dorre blaadjes af. De bruine, afgevallen bladeren van de beukenhaag veegt ze op een hoop achter het schuurtje. Dan gaat ze het paadje netjes aanharken.

Vader komt aanfietsen.

„De jongens zijn er nog niet,” roept moeder nog voor hij afgestapt is.

„Nog niet thuis?” vraagt vader. „Da's vreemd. 't Is al knap laat.” Hij stapt af en kijkt op het grote, nikkelen horloge.

„Kwartier voor vijf,” broemt hij. „Wanneer zijn ze weggegaan?”

„Om een uur of één.”

Vader brengt zijn fiets in het schuurtje en gaat het varken voeren. Dan gaat hij ook bij het hekje staan. Moeder kijkt hem aan. Vader tuurt het weggetje af. Ze staan een poos stil te wachten. Er komen geen kinderen aan; geen jongens met een autoped. Moeder wordt hoe langer hoe ongeruster. Vader kijkt weer eens op zijn horloge.

„Zou je niet . . . ?” aarzelt moeder.

„Waar moet ik gaan zoeken?” Vaders stem klinkt een beetje boos.

„De bakker heeft ze gezien op de straatweg,” vertelt moeder vlug.

„De straatweg is lang,” bromt vader. „Die ondeugende rakkers ook.”

Dan pakt hij toch zijn fiets en rijdt weg, de kant uit van de straatweg. Moeder kijkt hem na. Ze ziet nog eens naar alle kanten. Dan loopt ze vlug naar de boerderij. Wie weet, misschien zijn ze met Grietje aan het spelen. Dat gebeurt wel eens een enkel keertje. Maar Grietje heeft de kinderen niet gezien. De boerin komt ook even naar buiten.

„Nee,” zegt ze, „vanmorgen zijn ze hier geweest. Dat was om een uur of tien. Later niet meer.”

Moeder bedankt de boerin vriendelijk en loopt het wegje weer terug. Misschien zijn ze intussen al thuis gekomen. Maar nee, hoor, het huis ligt er nog even stil. Nu loopt moeder naar de burenen, die een eindje verder, het land in, wonen. Doch de burenen zijn niet thuis. De deur is dicht en het erf ligt verlaten. Teleurgesteld keert moeder terug. Ze gaat boterhammen klaarmaken en koffie zetten. Maar telkens loopt ze even naar het hekje. Het begint al donker te worden. . . .

Vader rijdt langzaam over de straatweg. Zijn ogen gaan zoekend van links naar rechts. Hij tuurt tussen de bomen, maar hij ziet zijn jongens niet. Aan het einde van de weg stapt vader af. Welke kant zal hij opgaan? denkt hij. Er is een diepe frons boven zijn ogen. Zal ik de grintweg nemen of de weg langs het bouwland? Vader weet het niet. Waar moet hij toch zoeken? Er zijn zoveel paadjes en weggetjes.

Dan stapt vader naast zijn fiets de grintweg op. Hij kijkt

scherp uit. Ziet hij daar iets? Neen, dat is een paal. Zuchtend loopt hij verder. 't Is stil op de grintweg. Er loopt geen mens meer. Geen kinderstemmen klinken. Geen autoped rijdt er.

Vader slaat een bospad in. 't Is al bijna donker op het paadje. Niets beweegt; de wind is helemaal gaan liggen; de bomen staan roerloos. Vader gaat wat vlugger lopen. Hij vindt het niet leuk op dat stille, donkere, eenzame pad. Nu komt hij op een tweesprong. „Welke kant zal ik nu weer uitgaan?” mompelt vader bedrukt. „Rechtuit of linksaf?” Het pad rechtuit is erg smal; het pad linksaf lijkt beter. Dan gaat hij maar dat paadje op. Het wordt echter hoe langer hoe smaller. „Dat loopt dood,” broemt vader. Zijn gezicht wordt rood. Zijn ogen kijken boos. „Ik ga weer terug.”

Opeens schrikt hij. Er ritselt iets tussen de struiken. Takken breken. Een hond springt plotseling tevoorschijn. Hij springt tegen vaders fiets op. Tegen zijn benen. Hij ruikt en snuffelt. Hij blaft. „Waf-waf.” Zijn scherpe, witte tanden blinken. „Waf-waf.” De lange, rode tong hangt ver uit zijn bek. „Koest, Nero!” klinkt het van achter de struiken. „Koest, hond. Af.”

Er komt een man te voorschijn. Hij heeft een groen hoedje op en een geweer hangt over zijn schouder.

„Liggen, Nero.”

De hond gehoorzaamt grommend.

Vader broemt: „Da's een kwaje, boswachter.” Vader kent de boswachter wel.

„Wat doet u hier?” vraagt de man verwonderd. „Dit pad loopt dood.”

„Ik zoek m'n jongens,” zegt vader zuchtend. „U hebt ze zeker niet gezien?”

„Twee jongens?”

Vader knikt.

„Met een autoped?”

„Ja,” antwoordt vader blij, „met een autoped, die rood en groen geschilderd is.”

„Zochten ze eikels?”

„Ja, ja!”

„Dan heb ik ze gezien en hun ook wat laten zien,” lacht de boswachter.

Vader begrijpt het niet.

Nu vertelt de boswachter van de vogels. 't Was op de grintweg; al een hele poos geleden. „Zijn ze nu nog niet thuisgekomen?”

„Nee.” Vaders ogen kijken bezorgd.

„Ik denk dat ze er nu al lang zijn,” meent de boswachter.

„'t Is immers bijna donker; ze kunnen geen eikel meer zien. Ik zou maar gauw naar huis rijden als ik u was.”

Samen lopen ze het pad af. Dan geeft vader de boswachter een sigaret en springt vlug op zijn fiets. Trap, trap. Hij rijdt hard. Als de jongens er al eens waren. Het kan toch eigenlijk best. Trap, trap, de grintweg over. Ring, ring, de straatweg op.

X. IN DE KAMER

De kamer is heel groot. In een lage stoel zit de deftige heer te lezen. Als de deur opengaat, kijkt hij op. Zijn ogen worden groot! hij fronsst zijn wenkbrauwen en kijkt streng.

„Wat betekent dit, Frans?” vraagt hij bars. „Die knapen horen hier niet; die moeten in de schuur.”

„Grootvader,” zegt Frans zacht en hij gaat zo maar op de brede leren leuning van de stoel zitten. „Grootvader, deze jongens hebben maar één varken, pas van een boer gekregen en nu willen ze dat zo graag goed voer geven. En daarom....”

Grootvader wuift met zijn hand. „En daarom gaan ze eikels stelen. En klimmen ze over hekken en maken het terrein van een ander onveilig. 't Is wat moois.”

Over de bril met de gouden randen kijkt hij boos Kees en Karelkje aan. Die slaan verlegen en beschaamd hun ogen neer. Karelkje schuift helemaal achter de rug van zijn grote

broer.

„Ze zullen het niet weer doen,” zegt Frans vlug.

„Niet weer doen,” bromt grootvader. „Niet weer doen. Het is heel gemakkelijk iets te beloven. Maar van die praatjes houd ik niet. En ik geloof ze ook niet. Komen jullie eens hier,” gebiedt hij.

De jongens schuifelen dichterbij. Kees krijgt een vuurrode kleur.

„Hoe heet jij?”

„Kees, mijnheer,” klinkt het fluisterend.

„En hoe nog meer. Of heb je geen achternaam?” vraagt de stem spottend.

Gauw antwoordt Kees: „Klaver, mijnheer.”

„Kees Klaver dus. En jij?”

„Kareltje.” Karel's stem bibbert.

„Bij wie werkt jullie vader?”

O, wat wordt Kees nu bang. Zie je wel, nu komt de boer het ook te weten. En dan wordt de boer boos op vader en op allemaal. En misschien . . . Kees durft haast niet verder te denken, misschien mag vader dan wel niet meer werken bij de boer. Het wordt zo warm achter zijn ogen nu hij dit denkt. En vader, die zo blij is, dat hij bij de boer werken mag. De tranen springen in zijn ogen.

„Antwoord me, jongen,” klinkt het bars uit de lage stoel.

„Bij boer Eggink,” stamelt Kees.

„Doe niet zo kinderachtig. Houd op met dat gehuil.”

Kees snuit gauw zijn neus.

„En heeft die boer jullie vader een varken gegeven?”

Kees knikt. „Ja, mijnheer.”

„Waarom?”

Nu moet Kees weer vertellen van het varken; hij vertelt ook van de autoped.

Als hij uitverteld is, glimlacht de deftige heer een beetje. Hij knikt tevreden. Hij mompelt: „Zo. Een varken en een autoped.”

Frans ziet hoe vriendelijk zijn grootvader nu kijkt. „Mogen ze vrij, grootvader?” Zijn bruine ogen kijken smekend.

Grootvader denkt na. Het is heel stil in de kamer. Ineens begint er een bel te rinkelen. Er wordt op de deur geklopt. Het hoofd van de deftige knecht wordt zichtbaar. Hij opent wijd

de deur en zegt eerbiedig: „Telefoon, mijnheer.” Verbaasd kijkt hij even naar de twee knapen. Hoe zijn die uit de schuur gekomen?

Grootvader komt uit de lage stoel. „Ga maar even mee, Frans. Ik denk dat er ook wel een boodschap voor jou zal zijn.”

Nu zijn de twee jongens alleen in de deftige kamer. Schuw kijken ze rond. Op de schoorsteenmantel staat een prachtige klok. Van goud? Aan de muur hangen grote schilderijen en in een hoek staat een rose lamp. Die heeft ook al een poot van goud.

„Mooi, hè?” fluistert Kees.

Kareltje knikt; hij durft bijna niet rondkijken. „Mogen we er uit?” vraagt hij zacht.

Kees haalt zijn schouders op. Ze zijn uit de schuur verlost; maar wat nu?

Plotseling schrikt Kees. Zijn ogen worden groot en rond; hij krijgt een vuurrode kleur en doet haastig een paar stappen naar de deur. Voor de haard, die al een beetje brandt, ligt een hond rustig te slapen. Het is de hond, die hem op zijn rug gesprongen is; die hem in zijn benen bijten wou. O, denkt Kees, kon ik maar weg. Angstig kijkt hij naar het slapende dier.

Als hij vlak bij de kamerdeur gekomen is, schiet hij van schrik een eind achteruit. De deur gaat open en grootvader en Frans komen weer binnen. Frans babbelt blij; grootvader kijkt vrolijk. Als hij de beide bange kinderen ziet, worden zijn grijze ogen nadenkend.

„Kom eens vlak bij me staan,” gebiedt hij. „En kijk me aan.” Verlegen slaan de jongens hun ogen op.

„Wanneer jullie me belooft,” zegt mijnheer langzaam, „dat je nooit meer over mijn hek klimt en geen eikels meer pro-

beert te stelen, mag je weggaan. Beloven jullie dat?"

„Ja, mijnheer, ja,” fluistert Kees en Karelkje zegt bibberend:

„Ja, mijnheer, ja.”

Nu kijkt de oude heer even naar buiten. Het is haast donker. Hij trekt eens aan zijn baard en fluistert dan Frans iets in zijn oor.

„O ja, ja,” roept deze uit en hij kijkt lachend naar de jongens.

„Dat zullen ze fijn vinden, grootvader.” Zijn bruine ogen tintelen van pret. „Dat is echt leuk. Mag ik ook mee?”

Grootvader knikt. Hij drukt op een bel. De knecht komt binnen.

„Maak de auto klaar, Johan. Je moet nog even rijden.”

„Ja, mijnheer.” Geruisloos gaat de deur weer dicht.

„Gaan jullie dan maar, jongens. En denk er om: je woord houden.”

„Ja, mijnheer. Dag, mijnheer.” Nu lopen ze door de brede gang. In de keuken trekken ze vlug hun klompen aan. Frans lacht geheimzinnig tegen ze. Als ze buiten komen, staat daar de prachtige zwarte auto. De knecht heeft nu een groene jas aan en een donkergroene pet op. Hij houdt het portier open en zegt spottend: „Stap maar in, heren.”

Kees en Karelkje kijken met open mond en blijven stokstijf staan.

„Ja, ja,” lacht Frans, „het mag. Heus waar. Grootvader heeft het zelf gezegd. Omdat het al bijna donker is en jullie zo ver weg wonen. Grootvader is niet boos meer. Stap maar in, hoor.”

De jongens worden rood van verrassing. In een auto rijden. Rijden in de auto van mijnheer. Als vader dat eens wist; als moeder dat eens zag. Ze hebben nog nooit in een auto gereden. Dan willen ze voorzichtig instappen. Maar ineens stotter Kees: „De zak! De autoped!”

XI. NAAR HUIS

„Weet je nog waar de zak ligt?” vraagt de knecht.

Kees knikt: „Ja, mijnheer.”

„Ga hem dan gauw halen.”

Kees vliegt het tuinpad af. Daar ziet hij de grote, zware eikeboom. Ligt de zak er nog? Ja, gelukkig. Blij komt hij weer aandraven.

„En waar is de autoped?”

„Buiten het hek, mijnheer,” zegt Kees. Hij wijst in de richting van het bos.

„Buiten het hek?” herhaalt de knecht. Hij krabt eens achter zijn oor. „Dat is nog een heel eind.”

Kees kijkt hem vragend aan. „Hoe moet dat nu?”

Ja, hoe moet dat nu? De knecht weet het ook niet. Hij opert: „Als je die morgen eens gaat ophalen.”

Kees krijgt een kleur. O neen, hij durft zonder autoped niet thuishkomen. Wat zullen vader en moeder wel zeggen. O neen, dat kan niet. Ze staan een poosje stil bij elkaar.

Plotseling maakt Frans een sprong in de lucht. „Ik weet wat,” juicht hij. „Ik weet wat.” Hij holt naar de schuur en komt met zijn fiets bij Kees staan. „Ga maar achterop zitten,” zegt hij. „Dan gaan we hem gauw halen. Wij zijn zo terug, hoor, Johan.”

Kees durft haast niet. Achterop zitten bij die deftige jongen. Met zijn oude broek op die blinkende fiets?

„Toe dan, jô,” roept Frans.

Dan gaat Kees voorzichtig zitten. De knecht doet zijn mond open en wil nog wat zeggen. Maar de jongens rijden al weg. De knecht gaat in de keuken zitten wachten. Karel'tje blijft alleen achter. Hij kijkt met grote ogen naar de prachtige auto. Naar de dikke banden. Hij gluurt door de blinkende

ruitjes naar binnen. Deftige, grijze kussens ziet hij en witte, kanten kleden. Wat heerlijk. O, wat heerlijk. Hij vergeet zijn bangheid, en kijkt verrukt naar al dat moois.

Om de hoek van het huis komt lawaai. „Ring-ring, ringeling, ring-ring,” klinkt een bel. „Ring-ring,” klinkt nog een bel. Twee blazende, hijgende jongens komen aanstormen. Frans op zijn fiets; Kees op zijn autoped. Ze zijn warm van die woeste, wilde rit door het bos. Kees heeft een grote scheur in zijn broek. Zo onbesuisd is hij van het hoge hek geklommen. Hij was zo bang, dat de knecht niet zou willen wachten. Dat de auto al weg zou zijn met Kareltje. Zonder hem. Gelukkig, de auto staat er nog.

De knecht komt de keuken uit en knoopt zijn jas dicht. „Geef maar hier,” zegt hij tegen Kees.

De autoped wordt achterin de auto gezet. Dan mogen ze gaan zitten. Frans naast de chauffeur; de jongens deftig achterin. Kees houdt de zak goed vast. „Toet, toet.” Daar gaat de auto. De hoek om; de lange beukenlaan af met de vele bochten; de straatweg op. De jongens drukken hun neuzen tegen de ruitjes. Wat gaat het vlug. Ze vliegen alles voorbij. De bomen. De huizen. „Toet, toet.” Er komt een auto aan. Nu rijden ze even helemaal aan de kant van de weg. „Toet, toet.” Ze gaan de dwarsweg in. O, daar is de boerderij al. Kees kijkt. Staat daar de boer? Speelt Grietje op het erf? Hij gaat gauw rechtop zitten en kijkt heel voornaam.

Bij het huisje op de zandweg stopt de auto. Het portier klapt open. Nu moeten ze wel uitstappen. Wat jammer. Wat jammer, dat die snelle, prachtige tocht nu al afgelopen is. De knecht geeft de autoped. Voor het raam van het huisje komt een verbaasd gezicht kijken. . . . Moeder ziet een auto. Ze rent naar buiten.

„Een ongeluk?” roept ze angstig. Dan ziet ze Kees en Karel-tje. O, moeder krijgt zo maar tranen in haar ogen. De chauffeur slaat deftig aan. . . .

Dan rijdt de auto snel weg. Frans zwaait vrolijk. De jongens roepen: „Dank u wel. Dank u wel. Dag.” Ze wuiven ook en zien de auto na tot hij de bocht om is.

Moeder vraagt: „O, jongens, wat is dat toch allemaal? Hoe komen jullie in de auto van mijnheer? En wat ben je laat.”

Er komt een fiets het weggetje oprijden. 't Is vader. Hij rijdt hard. Als hij de jongens ziet, slikt hij even. Dan zegt hij: „Vooruit, naar binnen.”

XII. IN BED

Karel-tje ligt in bed en slaapt al. Hij heeft ook zoveel beleefd vandaag. Kees is klaar wakker. Hij kan niet slapen. . . .

Hij heeft zoveel te denken. Vader en moeder zijn zo boos geweest. Vader vooral. Hij had gezegd: „Jij hebt de grootste schuld. Jij bent de oudste. Zo maar in het park van mijnheer eikels rapen.” Moeder had verwijtend gezegd: „En ik had je nog wel zo gewaarschuwd, jongen.”

O, die stem en die ogen van moeder. Kees huilt nu hij daaraan denkt. Vader had gebromd: „Die ongehoorzaamheid van jou had de boer wel eens heel boos kunnen maken. De boer is een beste boer. Maar de boerderij hoort aan mijnheer. Een grote sufferd ben je geweest.”

Grote sufferd, had vader gezegd. Kees snikte.

Toen waren ze gaan eten. Karel-tje had maar een halve boterham gehad en Kees kon helemaal niet eten. Na het eten had vader gebromd: „Mijnheer is eigenlijk veel te goed voor jullie geweest. Met een auto thuisgebracht worden.” Moeder zei: „En nu gauw naar bed, want het is al laat.”

Toen zag ze Kees' broek. „Ook dat nog,” had moeder zuchtend gezegd.

Kees wordt nog bedroefder als hij daaraan denkt. Hij heeft er toch zo'n spijt van. En vader en moeder hebben niets van de zak gezegd. De volle zak met eikels. Kees draait zich op zijn zij en doet zijn ogen dicht. Kon hij maar slapen. Al dat nare vergeten. Maar hij kan niet slapen. Hij ziet aldoor kronkelende laantjes voor zich en 't is net of hij hondepoten op zijn rug voelt. Hij rilt en kruipt diep weg onder de dekens. Hij wordt warm en zijn ogen vallen dicht.

Kees droomt van bomen en eikels. Bergen eikels. En al die eikels moet hij tellen van de deftige knecht. Die staat er bij te lachen. O, Kees kan niet tellen; hij vergist zich aldoor. Dan komt er een grote hond blaffend aanrennen en bijt hem in zijn kuit. „Au!” Kees gilt. „Au, au!” Hij wordt wakker door zijn eigen schreeuwen. Waar is de hond? Verschrikt kijkt hij rond. O, gelukkig, hij ligt in bed; in zijn eigen veilige bed. Er is geen hond.

De trap kraakt. 't Is moeder, die de broek al weer gemaakt heeft. „Slaap je nog niet, jongen?”

„Ik kan niet slapen,” snikt Kees. „Vader was zo boos.”

Moeder gaat op de rand van zijn bed zitten en strijkt hem over zijn haar.

„Je hoeft nu niet bang meer te zijn,” troost moeder. „Vader is even naar de barbier in het dorp. Ik ben ook niet boos meer. En mijnheer denkt er al niet meer aan. Je bent ongehoorzaam geweest. We zijn er erg van geschrokken; maar wij hebben het je vergeven.”

Het blijft een poosje stil. Dan fluistert moeder: „Heb je al gebeden?”

„Wel in de schuur,” antwoordt Kees zacht.

„Dat was goed.”

Moeder neemt zijn handen. „Maar nu gaan we ook bidden.” Moeder buigt haar hoofd en bidt eerbiedig: „Lieve Vader, Kees is ondeugend geweest. Maar hij heeft er zo'n spijt van. Wilt U het hem alstublieft vergeven?”

Nu laat moeder Kees' handen los. Ze fluistert iets in zijn oor. „Ja,” fluistert Kees terug.

Dan dekt moeder hem toe en geeft hem een kus. Ze blijft nog even bij Karel'tje's bed staan. Mijn jongens, denkt ze dankbaar.

Zacht gaat ze de krakende trap weer af. Kees luistert naar dat gekraak. Hij is zo blij, dat moeder bij hem geweest is. Dan doet hij wat moeder hem in zijn oor fluisterde. Hij vouwt zijn handen en bidt: „Heer, ik dank U, dat Gij ons vanmiddag zo geholpen hebt. Amen.”

Nu is alles weer goed. Het is rustig geworden in hem. Ik zal altijd goed naar vader en moeder luisteren, belooft hij. Altijd. . . .

Kraakt de trap alweer? Vader staat bij zijn bed en kijkt hem aan. Kees slaat zijn ogen neer; hij is toch wel een beetje verlegen. Vader bukt zich en zegt: „Ga maar rustig slapen, jongen. En voortaan goed nadenken bij alles wat je doet. We moeten je kunnen vertrouwen.” Vader geeft Kees een zoen. Zijn wang is glad en ruikt naar lekkere zeep. Kees' hart klopt. Zou hij. . . .?

„Vader,” zegt hij zacht, „.....heeft.... u.... de.... zak?”

„Ja,” lacht vader. „'t Was een zak; boordevol!! Het varken heeft bijna al de eikels opgegeten. Ik kon goed zien, dat hij dikker geworden is. Ga morgenochtend maar gauw kijken. Welterusten, Kees.”

„Welterusten, vader,” antwoordt Kees blij.